

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

заможляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Н.О. Будна, Л.Ф. Левчук

УКРАЇНСЬКА МОВА

Дидактичний матеріал

2 клас

До підручника Захарійчук М.Д.

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 811.161.2:371.32(075.2)

ББК 81.2Укр я71

Б 90

Рецензенти:

Онишків З.М., кандидат педагогічних наук, доцент

Походжай Н.Я., вчитель вищої категорії, старший вчитель

Будна Н.О.

Б 90 Українська мова. Дидактичний матеріал : 2 клас : до підр. Захарійчук М.Д. / Н.О. Будна, Л.Ф. Левчук. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2015. — 80 с.

ISBN 978-966-10-4013-6

У посібнику запропоновано завдання для поглиблення і закріплення знань друго-класників з української мови. Матеріал подано до всіх тем з даного предмета відповідно до навчальної програми МОН України та підручника «Українська мова. 2 клас» (авт. М.Д. Захарійчук).

Посібник допоможе вчителю в доборі матеріалу для самостійної і домашньої роботи, додаткових занять з учнями.

Для вчителів і учнів 2-го класу.

УДК 811.161.2:371.32(075.2)

ББК 81.2Укр я71

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

Навчальне видання

БУДНА Наталя Олександрівна

ЛЕВЧУК Любов Федорівна

УКРАЇНСЬКА МОВА

Дидактичний матеріал

2 клас

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Любов Левчук*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Тетяни Дячук*

Підписано до друку 07.08.2014. Формат 70х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Pragmatica. Умовн. друк. арк. 5,45. Умовн. фарбо-відб. 5,45.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-4013-6

9 789697 81040134

© Навчальна книга — Богдан, 2015

ЗВУКИ І БУКВИ

ЗВУКИ І БУКВИ. УКРАЇНСЬКА АБЕТКА

1. Запиши слова за порядковим номером букв у алфавіті. Прочитай прислів'я та назви слово, в якому звук [a] позначається іншою буквою.

18 1 3 28 11 18 18 33

12 23 21 24 6

20 19 21 24 28

12 6 24 23 31

(Навчання і труд поруч ідуть.)

2. Визнач, яким словам відповідають дані моделі.

= •	- •
-----	-----

- а) горе; б) яма; в) куля; г) їжак.

- •	- •
-----	-----

- а) щука; б) літо; в) дзиґа; г) рілля.

• -	= •
-----	-----

- а) юрба; б) осінь; в) орля; г) урок.

3. До яких слів підходять дані моделі? Запиши.

•	=	•	=
---	---	---	---

 (осінь)

-	•	-	=	•
---	---	---	---	---

 (листя)

4. Склади звукову модель слів (з голосу вчителя).

I варіант — стоїть

II варіант — вбрання

СКЛАД. ПЕРЕНОС СЛІВ ІЗ РЯДКА В РЯДОК ПО СКЛАДАХ

- 1. Прочитай слова на позначення назв птахів складами. Подумай, яка роль належить голосним.**

Фа – зан, со – ро – ко – пуд, це – сар – ка, ін – дик, пе – ре – піл – ка, кур – ча, ку – ріп – ка, бер – кут, те – те – реві, ко – ліб – рі.

- Чи на всі шість голосних починаються подані слова? Який висновок можна зробити? Іволга, омелюх, антилопа, удав, електровоз.

- 2. Прочитай. Значення прислів'їв розкрий своїми словами. Слова — назви птахів випиши, розділивши на склади. Постав наголос.**

1. Видно сокола по польоту, а сову по погляду. 2. Орел мухи не ловить, а слон за мишею не ганяється. 3. Навпростець тільки ворони літають. 4. Со-рока на хвості принесла. 5. Горобець малий, та й то серце має. 6. Ластівка день починає, а соловей його кінчає. 7. Голодній курці просо на думці.

- Розкажи відому народну казку, використовуючи подані прислів'я і приказки.

- 3. Прочитай, поясни значення прислів'їв. Випиши слова з йо,ьо. Порівняй вимову слів, їх написання.**

1. Одвага або мед п'є, або сльози ллє. 2. Танцює, як цап на льоду. 3. Я йому слово, а він мені десять. 4. І калачем його не заманиш. 5. Зимною деньок, як ко-марів носок.

- Поміркуй про те, чому рання пташка дзьобик чистить, а пізня — очиці.

- 4. Прочитай вірш. Випиши слова з йо, розподіливши їх на частини для переносу.**

Йоржа впіймав на вудку Йосип,
схопив і зойкнув: «Ой-ой-ой!»
Не знав, напевно, Йосип досі,
який колючий йоржик той.

Н. Забіла

- Розкажи, що тобі відомо про риболовлю.

- 5. Випиши слова, які не переносяться.**

Сине, подвір'я, дід, їжа, олія, хліб, сім'я, гаї.

СЛУЖБОВІ СЛОВА В РЕЧЕННІ

- 1. Прочитай речення. Знайди і підкресли слова, до яких не можна поставити питання.**

Білочка любить горіхи та гриби. Пташки співають голосно, і річечка блищить. Зозулі кують, а солов'ї щебечуть.

- 2. Прочитай лічилку. Знайди і підкресли слова, до яких не можна поставити питання.**

Ку-ку-рі-ку, півнику, гайда!
Була в мене дівчина Найда.
І хліб пекла, й по телята йшла,
і корову заганяла, та ще й пісеньку співала.

- 3. Прочитай. Випиши службові слова.**

Діти пішли до лісу. Вони зупинилися біля сосни. На сосні сиділа білка. Вона швидко заховалася за стовбур.

- 4. Прочитай. Підкресли службові слова.**

Жив на світі дід Василь.
У кисіль він сипав сіль,
цукор клав у холодець,
а у чай — жовтки з яєць.
Був дідусь наш не дивак,
а робив це просто так,
а робив це все для штуки,
щоб сміялися онуки.

В. Бичко

- 5. Прочитай. Які слова треба додати в кожному рядку, щоб утворилися речення?**

Дерева, білка, пеньок, стрибнула;
лапках, тримала, вона, шишку;
пеньку, поснідала, білочка.

- 6. Зв'яжи кожну пару слів за допомогою службових слів.**

Пароплав, море; автомобіль, дорога; міст, річка; хмара, небо; вугілля, земля; гриби, дерево.

7. Прочитай і спиши, вставляючи слова з довідки.

... зламаної сосни намело величезну кучугуру снігу. Вибіжить ... галявину заєць. Але не підходить ... сосни. Вийде ... гущавини лисичка, та ... кучугури не наблизяться. Бо ... кучугурою, ... барлозі, спить ведмідь.

За Г. Скребицьким

Слова для довідки: біля, до, на, з, у, за.

КОРІНЬ СЛОВА

СПІЛЬНОКОРЕНЕВІ (СПОРІДНЕНІ) СЛОВА

1. Прочитай вірш.

Ще хвилинка, і, як в казці,
враз розсипались квітки,
і за вітром над снігами
полетіли *снігурі*.

О. Олесь

- Чому птахи одержали таку назву?
(*Бо снігурі прилітають до нас взимку, коли випадає сніг.*)
- З яким словом із вірша «рідниться» слово *снігурі*? Чому?
(*«Рідниться» із словом снігами, бо має з ними спільну частину сніг-.*)

2. Прочитай і відгадай загадки.

- Сніг на полях, лід на річках,
хуга гуляє, — коли це буває?
(*Взимку*)
- Як називають птахів, які
залишаються на зиму?
Зимуючими
- Хто наткав полотна аж від лісу до вікна?
І сміється, задається: — Ось така ширина!
(*Зима*)

- Яка частина «ріднить» слова-відгадки? (*зим-*)
- Назви ще слова з цієї частиною (*зимовий, зимувати*).

3. Прочитай. Знайди у прислів'ях «слова-родичі».

- Де руки й охота, там добра *робота*.
- Тяжко тому жити, хто не хоче *робити*.

25. Прочитай.

Сова — хижий птах. У неї гостре око й тонкий слух. Хижак побачить у густій траві навіть мурашу. Серед шуму почує, як шарудять миші. Але вдень сови сплять. А їжу шукають уночі, коли не сплять миші: бігають і шарудять.

- Познач, який заголовок є найточнішим до тексту.
 - а) «Сова»;
 - б) «Нічна мисливиця».

26. Прочитай.

Дерева у весняну вдяганку прибралися, й такі гарні всі: й берези, і клени, й липи. А сосни — ті завжди в однаковому вбранні: навесні, й улітку, і взимку, коли мороз тріщить і завірюха свище.

В. Чухліб

- Визнач, який це текст.
 - а) розповідь;
 - б) опис.

27. Запам'ятай подані слова і користуйся ними. Повчись їх вимовляти, звертаючись до рідних, учителів, товаришів та інших людей. Випиши слова, якими вітаємось.

Доброго ранку!	На добраніч!
Доброго дня!	Добраніч!
Добрий вечір!	Щасливої дороги!
Здрастуйте!	Заходьте, будь ласка!
До побачення!	Дозвольте Вам допомогти!
Будьте здорові!	Сідайте, будь ласка!

28. Прочитай. Подумай і скажи, коли треба вживати ці слова. Спиши слова ввічливості.

У вихованих людей ці слова завжди на вустах: «Пробачте», «Будьте ласкаві», «Перепрошую», «Дякую», «Спасибі».

Знай! Треба говорити: «Дякую вам», а не «Дякую вас», «Пробачте мені», а не «Пробачте мене».

29. Прочитай. Що можна сказати про хлопчика?

До автобуса зайшла бабуся. А вільних місць не було.
— Бабусю, сідайте, будь ласка, — підвівся Івась.
Бабуся подивилася ласкаво на хлопчика і сказала:
— Спасибі, синку! Рости великий!

- Спиши речення зі звертанням. Підкресли слова ввічливості.
- Добери і запиши слова, близькі за значенням до слова *підвівся*.

30. Прочитай.

Ми розпочинаємо день словами: «Доброго ранку!» Цими словами ми бажаємо своїм рідним, близьким і знайомим щастя й добра.

- Чи можна ці слова вимовляти з похмурим виразом обличчя і незадоволено?
- Як ти вітаєшся вранці з рідними, сусідами?
- Спиши перше речення. Підкресли слова, які не можна поділити для переносу.

31. Прочитай слова.

Мамочко, матусю, матусенько, матінко, матіночко, мамусечко, ненько, не-
нечко, нене.

- Склади речення, використавши одне з цих слів-звертань (на вибір). Запиши.

32. Прочитай і спиши речення.

Спасибі, нене, що ти навчила дзвінкої мови з дитячих літ. (*Петро Ребро*)

- Яким ніжним, теплим словом поет називає матір? За що він дякує їй?
- Вимов кожен звук у слові *дзвінка*.
- Вивчи напам'ять прислів'я.

Немає цвіту білішого, як цвіт на калині, немає й роду ріднішого, як мати дитині.

33. Прочитай. Замість крапок встав слово-звертання.

Мама вишиває на білому полотні барвінок, чорнобривці, волошки.

— Що це буде, ... ? — питає Андрійко.

— Українська святкова сорочечка для тебе.

— Чому українська? — допитується Андрійко.

— Бо вишиваю такі квіти, які ростуть на нашій землі. А земля наша зветься Україною. І ти — маленький українець.

За А. М'ястківським

34. Підготуйся до виразного читання вірша. Як ти будеш читати: голосно чи тихо, швидко чи повільно?

Вийду в поле, стану серед жита,

задивлюся в небо голубе.

Земле рідна, скільки буду жити,

стільки і любитиму тебе!

М. Луків

- Які рядки вірша ти вважаєш найголовнішими? Спиши їх. Підкресли звертання.
- Знайди слова, які відрізняються одним звуком. Вимов їх.

ЗМІСТ

ЗВУКИ І БУКВИ

Звуки і букви. Українська абетка.....	3
Склад. Перенос слів із рядка в рядок по складах.....	4
Голосні звуки [a], [o], [y], [и], [і], [e]. Букви, що позначають голосні звуки.....	6
Наголос. Наголошені й ненаголошені звуки і склади.....	10
Ненаголошені голосні звуки [e], [и].....	13
Приголосні звуки. Позначення їх буквами.....	16
Дзвінки і глухі приголосні звуки.....	19
Тверді і м'які приголосні звуки. Позначення м'якості приголосних буквами <i>і, я, ю, є</i>	20
Позначення м'якості приголосних знаком м'якшення (<i>ь</i>).....	23
Подовжені м'які приголосні звуки.....	24
Апостроф.....	26

СЛОВО

Лексичне значення слова.....	28
Іменник.....	30
Велика буква в іменах, по батькові та прізвищах; в кличках тварин; в назвах міст, сіл, річок, вулиць, площ і майданів.....	32
Прикметник.....	34
Дієслово.....	38
Службові слова в реченні.....	42

КОРІНЬ СЛОВА

Спільнокореневі (споріднені) слова.....	43
---	----

РЕЧЕННЯ

Типи речень.....	56
Головні слова в реченні.....	56
Зв'язок слів у реченні.....	58

ТЕКСТ

Особливості тексту.....	60
Будова тексту.....	63
Типи текстів.....	67
Складання і удосконалення текстів.....	70

МОВА І МОВЛЕННЯ.....	72
----------------------	----